

24-04-2003

Havnesikkerhedsudvalgenes arbejdsmiljø-seminar

Tema om havnesikkerhedsudvalgenes arbejdsmiljø-seminar i Billund 4.-5. april

4½ MILLION TIL BEDRE ARBEJDSMILJØ

Der er afsat 300.000 til paravaner og tyskertræk. Og et stort projekt for Hanstholms 80 fartøjer er i støbeskeen.

- Hanstholm-projektet skal først og fremmest nedsætte risikoen for ulykker, skader og nedslidning på skibene. Samtidig skal vi udvikle nye metoder, der fremmer arbejdsmiljøet, sikkerheden og sundheden. Således bliver Hanstholm et godt eksempel til efterfølgelse for de øvrige fiskerbyer i Danmark.

Sådan fortalte Ole Lyngenbo om Søfartsstyrelsens foreløbige tanker for projektet. Det starter til august, hvor Styrelsen får en første snak med Hanstholm-fiskerne og giver dem informationsmateriale og checklister om brand, redningsmidler, tunge løft, arbejdsstillinger, ulykker mm.

Herefter laver besætningerne risikovurderinger og går gennem checklisterne. Dernæst vælger de nogle konkrete ting, de gerne vil have forbedret om bord. Det kan fx være skridsikring, maskin-beskyttelse, stabilitet eller arbejdsstillinger.

Fra november og frem til marts næste år skal de praktiske ting så laves om bord. Herefter kommer Styrelsen igen ud på fartøjerne og drøfter de forbedringer, der er lavet. Til slut skal de gode erfaringer og nye metoder informeres ud til alle landets fiskere.

Mogens Nielsen fra Fiskeriets Arbejdsmiljøtjeneste kom med et konkret bud på, hvordan fiskeriet kan få mest muligt arbejdsmiljø for pengene. Han sagde:

- Opgaven er at få nedsat antallet af skader. Vi ved, at glid og fald er langt den største årsag til ulykker. Derfor kan vi fx overveje at skridsikre alle fartøjer i Hanstholm og så sammenligne med andre havne.

HSU'erne vil være med

Samtlige havnesikkerhedsudvalg ønsker at blive informeret og inddraget i Hanstholm-projektet. Og det blev foreslået, at Styrelsen starter med en runde til alle syv havnesikkerhedsudvalg for at få et idé-katalog. Det var Ole Lyngenbo positiv overfor og svarede:

- Det er et godt forslag. For jo mere input og jo flere idéer jo bedre.

HSU'erne udtrykte dog bekymring for, at de 4½ million risikerer at blive spist op af administration og lønninger i Styrelsen. Og Thyge Kristensen, der er arbejdsmiljøkonsulent i SID og sidder i HSU 6, sagde:

- Det virker bagvendt, at pengene går til Søfartsstyrelsen og ikke til Fiskeriets Arbejdsmiljøtjeneste, der har arbejdet

med det her i mange år og har en masse erfaring. Jeg er overbevist om, at vi vil få mest for pengene, hvis Arbejds miljøtjenesten får dem.

Ole Lyngenbo oplyste, at projektet ikke skal betale en stor del af Styrelsens løn. Midlerne er øremærket til en myndighed, men der er ingen binding til, at Styrelsen ikke må overføre penge til projekter, som Arbejds miljøtjenesten står for.

Andre HSU'ere var bekymrede for, om Hanstholm-fartøjerne kan risikere, at Styrelsen stiller krav eller uddeler bøder.

- Projektet hviler på tillid, dialog og samarbejde. Og vi vil meget nødig ud med bål, brand og bøder. Vi udskriver ingen bøder i forbindelse med projektet. Og vi stiller kun krav, hvis vi konstaterer væsentlige og alvorlige mangler om bord, der skal udbedres med det samme, for at skibet kan tage på fiskeri, forsikrede Ole Lyngenbo.

Det var den tidligere arbejdsminister Ole Hygum, der i 2001 afsatte i alt 45 millioner til at forbedre arbejdsmiljøet i ti såkaldt "særligt farlige" erhverv. Udover fiskere går pengene bl.a. til fængselsfunktionærer, rengøringsassistenter, kokke, malere og fiskeindustrien.

Det er anden gang, der er afsat midler til "ti farlige erhverv". Det skete første gang i 1999, hvor pengene gik til hjemmehjælpere, chauffører og smede m.fl. Resultatet af de mere end 50 projekter, der dengang blev sat i gang, forventes i løbet af 2004.

FREM GANG FOR FLÅDERNE

Det går fremad for fartøjernes flåder. Det oplyste Ole Skov Jensen fra Søfartsstyrelsen efter Styrelsens kampagne på flåder og hydrostatisk udløser-relæer i uge 10. Han dokumenterede det med følgende tal:

36% havde ikke et gyldigt certifikat til flåden i år 2000, fordi de ikke havde overholdt det lovpligtige eftersyn. Det er nu kommet ned på 15%. Samme år havde 27% af fartøjerne fejlmonteret udløser-relæet. Det er nu kommet ned på 6%, ligesom kun 12% - mod tidligere 38% - manglede eftersyn af udløser-relæet. Fremgangen er dog størst i de havne, Styrelsen allerede har synet.

VÆR MED DER, HVOR DET SKER

- Spillets regler bliver hele tiden lavet om. De bevæger sig og udvikler sig, og pengene flytter nye steder hen. Derfor skal I løbe med og være der, hvor det sker!

Sådan lød det konstruktive spark fra Niels Villemoes til dansk fiskeri. Han pakkede det ind i et humoristisk foredrag under overskriften: "Hvorfor skal alting hele tiden laves om?"

Han fortalte veloplagt om, hvordan samfundet – og hermed fiskeriet – er under evig forandring. Ikke kun fra EU, Fiskeridirektoratet og Søfartsstyrelsen – men fra alle leder og kanter.

- Udviklingen foregår lige som bølger til havs, nemlig op og ned og i siksak. Når det går godt, så udvider vi. Flere vil deles om succesen, og det går godt, indtil der bliver for mange, sagde Niels Villemoes.

Han pegede på, at det gik godt indtil 1973, da vi kom med i EF og fik oliekrisen. Det gik igen godt fra 1982, da Schlüter proklamerede, at "det går ufatteligt godt". Og det gjorde det, lige indtil kartoffelkuren i 1987. Fra 1993 havde vi igen økonomisk vækst. Den varede, lige indtil luften gik ud af IT-ballonen i foråret 2000.

Udvikling sker i nedgangstider

Men det er netop i nedgangstider, der sker en udvikling. Det er her, vi får de nye idéer og udvikler nye kompetencer.

- Det er godt, vi har bøvlet – for så bliver vi testet og skal omstille os og tilpasse os, fastslog Niels Villemoes. Han fortsatte:

- Og det spændende ved udvikling er, at økonomi, politik, kultur, sundhed, vores opfattelse af liv og død..., det hele ændrer sig. Så mens økonomien sunder sig, er en masse mennesker lige nu i gang med at lave strategier og målsætninger, så vi igen får et nyt sæt spilleregler.

- Derfor skal I også spørge jer selv om, hvad det er, I vil. Hvem slås I med? Hvem slås I for? Og spørg jer selv, hvad jeres kompetence og kvalitet er. I skal have en holdning – og gå ind i spillet!, lød Niels Villemoes' opfordring.

FISKERE ER SURE OG SVINDLER – ELLER GØR DE?

- Vi ser det, vi vil se. Og vi hører det, vi vil høre. Og så bøjer vi det, vi ser og hører ud fra det, vi allerede mener.

Det sagde PR-manden Georg Ørskov og forklarede det med, at vi alle sammen vil bekræftes i den "sandhed", vi allerede kender – også når snakken falder på fiskeri og fiskeripolitik.

- Folk udenfor jeres erhverv tænker, at alle fiskere er ens. Og hvad er det så for en "sandhed", de har om fiskere?, spurgte han og svarede selv med et glimt i øjet:

- De mener, at fiskere er sure. Fiskere skælder ud og svindler, og så sender de alle de gode fisk til Spanien og sælger de dårlige til os. Og årsagen til det, de ser og hører, det ligger i ledelsen hos fiskerne.

Fordomme kan ændres

- Jeg ved ikke, hvorfor I er sure. Men jeg ved, at I har været ude for mange forandringer, hvor hele jeres erhverv er blevet lagt om. Og selvfølgelig har I "ret" til at være fælles om at være sure. Men så får I ikke ændret på de "sandheder", folk har om jer, slog Georg Ørskov fast. Han fortsatte:

- Hvis I vil ændre på fordommene, så skal I starte med at stille jer selv nogle spørgsmål: Hvad er det for forventninger I selv har? Til jer selv? Jeres dagligdag? Og til jeres erhverv? Men pas på, for I bestemmer selv, hvad I vil se og høre. Skal fiskeriet være positivt? Eller skal fiskeriet være en negativ kultur, hvor I alle sammen er sure, holder øje med det, der ikke virker, og hvor enhver forandring er noget lort?

RIGTIGE MÆND FOREBYGGER HUDSKADER

Rigtige mænd bruger creme – når de har brug for det. Og det har de til at forebygge arbejdsbetingede hudsygdomme, som fx kommer af fiskeprotein, olie, vand og rengøringsmidler.

Der findes millioner af skadelige stoffer, der kan trænge gennem huden og ødelægge den. Og nogle gange er en milliontedel gram nok. Det gælder fx epoxy-maling.

16% af alle de arbejdsbetingede lidelser, der bliver anmeldt på landsplan, er hudskader. Og af dem bliver 41% anerkendt som en arbejdsskade.

- Det betyder i eksakte tal, at 800 personer hvert år får tilkendt erstatning for mén, og at 140 får erstatning for tab af arbejdsevne. De får typisk 345.000,- men det er pebernødder i forhold til et tabt arbejdsliv, fortalte Bjarke Svendsen fra firmaet Plum. Han fortsatte:

- Alt i alt bliver der udbetalt 69 millioner om året til hudskader, og samfundet går glip af mindst ¾ milliard om året i

tabt produktion. Hertil kommer, at eksem er ubehageligt. Derfor kan det betale sig at passe på sin hud.

FAKTABOKS

Sådan undgår du at få hudskader:

- Brug tørre og hele handsker, når du har vådt arbejde – men kun når det er nødvendigt. Og brug gerne bomuldshandsker under handskerne
- Vask hænder i køligt vand og skyl sæberester helt væk
- Tør hænderne grundigt
- Og brug en god, uparfumeret creme
- Undgå hånd-desinficerings-midler

NYE REGLER KAN KOSTE MENNESKELIV

Der er frygt for, at de nye krav til tyskertrækket kommer til at koste menneskeliv. Derfor bør regelsættet skrives om.

Det tekniske forskrift om tyskertræk træder i kraft nu den 1. juni. Herefter bliver fartøjerne mødt med krav om, at trækpunktet skal ned til lønningshøjde, og at der er fri udløsning fra styrehuset.

Men det, der skulle have været en løsning, er nu i sig selv blevet et problem. Derfor blev emnet debatteret livligt på det fælles HSU-møde, som traditionen tro afslutter det årlige arbejdsmiljø-seminar.

Dødsens farligt

Havnesikkerhedsudvalgene finder det grotesk, at der bliver lavet regler og stillet krav, som fartøjerne ikke kan opfylde. Og de frygter, at regelsættet kommer til at koste menneskeliv. Et HSU-medlem udtrykte problemet således:

- Vi snakker sikkerhed. Der skal ikke lig på bordet, før der sker noget.

Og en anden supplerede:

- Hvis det her skal efterleves, så bliver det dødsens farligt – for det går ud over sikkerheden. Det er ikke muligt at udregne et fælles trækpunkt. Mange med tyskertræk får problemer det øjeblik, de laver et fast trækpunkt.

- Det er vigtigt at starte forfra. Problemet med slipkrog-anordningen og at få trækpunktet ned i lønningshøjde er, at det vil give en større krængning – og det er nok til, at vi ikke må tvinge folk til det, sagde en tredje.

Thorkild Førby tager hurtigst muligt sagen op med erhvervets øvrige parter og med Søfartsstyrelsen. Indtil der kommer en permanent løsning, er fartøjerne tvunget til at bede om udsættelse, så de får tid til at finde en hensigtsmæssig løsning.

FOR MANGE FORBUD OG KRAV

- Det har været en god dag. Søfartsstyrelsen har givet os mange oplysninger, som vi kan tage med hjem og bruge. Men myndighederne kommer også med for mange forbud og krav, som vi ikke kan bruge, mener Steffen Kristensen fra HSU 3.

Han peger bl.a. på, at et helt erhverv bliver gjort til halv-kriminelle, fordi det er blevet gjort umuligt at fiske lovligt.

- Og medicinkisten trænger til at blive revideret, for vi har hverken brug for tandlægeudstyr eller en hel operationsstue. Og så er jeg alvorligt bekymret for, at de nye regler om tyskertræk aldrig kommer til at virke efter Søfartsstyrelsens hensigt, for der er ikke to skibe i Danmark, der er ens.

REGLER ØDELÆGGER FISKERKULTUREN

- Vi er kommet rundt om alle problemer på en god og saglig måde – fx redningsflåderne og tyskertræk. Men Søfartsstyrelsen har forskanset sig bag regler, som er helt ude af trit med virkeligheden og slet ikke tager højde for skibenes stabilitet. Det er med til at ødelægge fiskerkulturen, mener Harald Lund fra HSU 1.

- Derfor må vi kræve, at alle – også Søfartsstyrelsen – bruger sin sunde fornuft. Ellers går det galt. Og vi må insistere på, at de 4½ million, der nu bliver tilført arbejdsmiljøet, hurtigst muligt bliver sendt videre til Arbejdsmiljøtjenesten, så vi kan redde menneskeliv.

VI SKAL TÆNKE I NYE BANER

Hans Kristensen fra HSU 4 mener, at den uforpligtende snak med kolleger fra hele landet er givtig. Og så er han begejstret for de indlæg, som Ørskov og Villemoes kom med.

- Det fik mig til at tænke på fiskeribiologerne. De ser og hører kun det, de vil se og høre. Og de lukker øjnene for det faktum, at Nordsøen er blevet varmere. Derfor er torsken rykket nordpå, og aldrig er der blevet fanget så mange torsk på Lofoten som i år.

- Og overreguleringen af dansk fiskeri – det kan give fiskeriet dødsstødet. Derfor skal vi vende strømmen og tænke i nye baner.

- Vi har opnået meget store og meget betydende resultater. Stemningen på havnen og blandt fiskerne er vendt i forhold til, da vi startede. Holdningen er positiv, når det er fornuftige og veldokumenterede ting.

Bent Rulle, formand for Fiskeriets Arbejdsmiljøråd

- Jeg er enig i, at holdningen til arbejdsmiljø og sikkerhed i fiskeriet er positiv. Konflikterne kunne have været mange, men det har I vendt til positive ting. Og det tilskriver jeg Arbejdsmiljøtjenestens og havnesikkerhedsudvalgenes arbejde.

Ole Lyngenbo fra Søfartsstyrelsen